

NAUJIENOS

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanians
In The United States

VOL. LXII

Price 15c

Chicago, Ill. — Pirmadienis, — Monday, August 29, 1977

Nr. 197

ERDVIU KELEIVIS SKRIEJA I SATURNA

TITO VIS DELTO PASIRASE NAUJA SUSITARIMA SU L. BREZNEVU

Breznevas pasizadejo nesikišti į Jugoslavijos
komunistų partijos valstybės valdymo reikalus

MASKVA, Rusija. — Jugoslavijos prezidentas Tito Broz, ke-
liu patarėjų lydimas, keturias dienas tarėsi su Breznevą ir kitais
Sovietų Sąjungos valdovais.

Iki šio meto sovietų valdžia
neatspausdino diktatoriaus kal-
bos, pasakytos jo garbei suruo-
s-tame bankete. Tito labai aštriai
kritikavo buvusias Rusijos kom-
unistų partijos vadovybes, bet
nepalikio ir dabartinės.

Pasirašes susitarimą, Tito iš-
skrenda į Baikalo ežero pakraštį,
pailsės, o vėliau rengiasi skristi
į Pekiną.

Nenori, kad rusai kištųsi į
Jugoslaviją

Naujai pasirašytoje sutartyje
Tito Broz pasizada draugiškai
bendradarbiauti su Sovietų Są-
junga, bet išreikalavo iš Brez-
nevo oficialaus pasizadėjimo ne-
sikišti į suverenines Jugoslavijos
teritorijas. Breznevas prižadėjo
gerbti Jugoslavijos nepriklausomybę
ir griežčiausiai nesikišti į
Jugoslavijos vidaus reikalus.

Breznevas viešai pripažino,
kad Jugoslavija turi teisę pasi-
rinkti kitą komunistinę vysty-
mosi kelią.

Breznevas pareikalavo, kad
ir Tito nesikištų į Rusijos vidaus
reikalus. Breznevas žino, kad
ir pačioje Rusijoje yra didokas
nepatenkintų komunistų skai-
čius. Tito juos pažįsta, gali da-
ryti į juos įtakos. Breznevas ne-
nori, kad Tito šalininkai bandy-
tų sukelti galvas Rusijos ar ru-
sų okupuotų kraštų komunistams.

Australijos valdžia uždraudė streikus

CANBERRA, Australija. —
Rinkimus pralaimėję darbiečiai
bandė suorganizuoti valstybės
tarnautojus į vietas ir paskelbti
kelis streikus. Tuo tarpu Aus-
tralijos parlamentas priėmė į-
statymą, kuris draudžia bet ko-
kiems valstybės tarnautojams
skelbti streiką.

Darbiečiai reikalauja, kad
premjeras Frazer šauktų naujus
rinkimus į parlamentą. Darbie-
čiai mano, kad dabar galėtų
laimėti daugiau atstovų parla-
mente.

Bet premjeras Frazer nesiren-
gia vesti rinkimų. Dabartinia-
me parlamente jis turi 5 atsto-
vų daugumą, gali laisvai val-
dyti kraštą ir pravesti reikalin-
gus įstatymus.

— Los Angeles teismas nuta-
rė toliau nebeieškoti milijonieriaus
Howard R. Hughes testa-
mento. Iki šio meto rastieji bu-
vo klastoti.

Giedras.

Saulė teka 6:04, leidžiasi 7:43

TRUMPAI IŠ VISUR

Darbo partijos pergalė
Birmingame

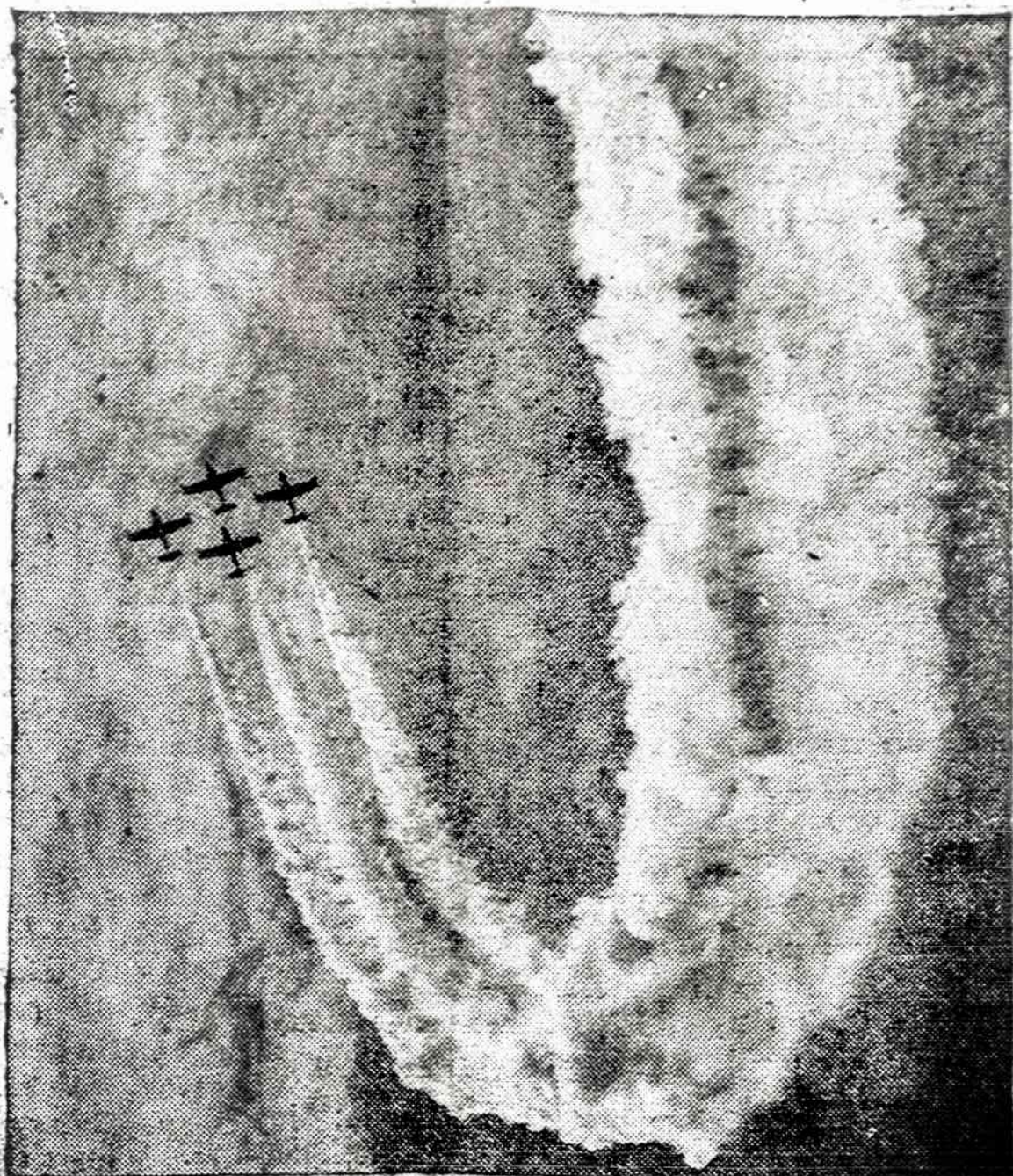
LONDONAS. Rinkimuose Bir-
mingame ketvirtadienį kairieji
ir dešinieji ekstremistai liko
visiškai "sumušti". Šio miesto
gyventojai balsuodami boikota-
vo kaip radikalų, taip rasistų
atsisakymus ir savo balsais pa-
dėjo Darbo partijos kandidatui
John Sever lengvą pergalę kon-
teste dėl tuščios vietos parla-
mente. Distrikas Ladywood,
kur viešose dangoraižiuose gy-
vena visų rūšių beturčių nuo-
mininkai, yra darbiečių terito-
rija, tačiau didelė infliacija ir
didėjantis nedarbas sunkina ir
darbiečių pozicijas, tačiau Bir-
mingamo rinkimai parodė, kad
darbiečiai tebėra darbininkų pa-
tikimiausi, kadangi Socialistų
Darbininkų partijos kandidatas
teguo 6 balsus, o Tautinis Fron-
tas vos vieną balsą.

Etiopijoje karas atsinaujino
NAIROBI, Kenija. Somalijs
savo bazę turintieji partizanai
sukilėliai vėl atnaujino kovas
paimti likusią pietryčių Ogade-
no dykumos dalį. Naujos kovos
vyksta prie Etiopijos barjero,
pastatyto birželio mėnesį, kad
užkirtų sukilėliams kelią į
Etiopijos sostinę Adis Ababą.
Etiopija kaltina, kad kovose da-
lyvauja Somalijs kariuomenė.
Somalijs tvirtina, kad kovoto-
jai yra pačioje Etiopijoje gimę
pabėgėliai, kurie kovoja, siek-
dami savo sričiai — Ogaden ir
Eritrejai nepriklausomybės.

Komunistai "valo" Kambodiją
BANGKOK, Tailandas. Tai-
landas pasiekė pranešimas skel-
bia, kad Kambodijos sostinėje
Phnom Penh komunistai pradė-
jo gyventojų "valymą" masinėmis
ekzekucijomis. Valdancioji
Hmmer Rouge komunistų
gauja dar vasario mėnesį suse-
kė suokalbį nuverstį Kambodijos
komunistinę valdžią du mė-
nesius anksčiau perversmui skir-
tus datos. Tuomet Kambodijos
premjeras Saloth Sar pasisavi-
no prezidento Khieu Samphano
ir užsienio reik. ministerio vie-
tas ir vis labiau gilina komuni-
stinį terorą.

— Anacin bendrovei teismas
įsakė ruošiamuose garsinimuose
nevertoti žodžių "geresnis už ki-
tus vaistus". Nustatyta, kad ana-
cinas nėra geresnis.

— Teismas atsisakė paskirti
užstatą suimtam žmonių žudi-
kui David Berkowitz, Samo Sū-
nui.

Šiomis dienomis Amerikos lakūnai parodė, kaip jie moka organizuoti skrai-
dyti, ir ka jie gali padaryti pavieniai. Paveiksle matome gabii jaunų vyrų
eskantrile, organizuotai kylančių į aukštybes.

Kas tie žmogžudžio Berkowitz globėjai

NEW YORKAS. Suėjus pla-
čiai pagarsėjusį, "Samo Sūnu-
mi" besivadinantį piktadarį,
kurs per metus specialiu .44 ka-
libro revolveriu nušovė 6 jau-
nas moteris, kurs pasirodė besas
24 metų amžiaus David Berko-
witz, įtakingų tarpe kilo nerima-
s ir New Yorko Miesto Krimina-
linės Justicijos Agentūra už-
siimanti patarimais teisėjams
užstatų skyrimo klausimais, pa-
tarė teisėjui, kurio žinioje yra
"Samo Sūnus" David Berkowitz,
jį paleisti laisvėn, pasitenkinant
jo paties pasizadėjimu, kadangi
Berkowitz turįs "stiprius ryšius
su savo bendruomene" ir kada-
gi turįs savo vietą kur gyventi,
tarnybą (pusę metų tarnavo
užsto įstaigoje) ir dar nebuves
teismo baustas.

Kai New Yorko miesto meras
Abraham Beame "įsiutęs" dėl
tokio tos agentūros "patarimo",
apie tai papasakojo spaudos kon-
ferencijoje, įspėdamas, kad "Sa-
mo Sūnaus" byloj joks teisėjas
tokio patarimo nepriimtų, tuo-
met tos Kriminalinės Justicijos
Agentūros direktorius Jeremy
Travis pasiteisino sakdamas:
"Mes ir nesitikime, kad kiekvie-
nų patarimą priimtų. Visa, ką
mes teisėjui pasakėme tai, kad
jis (Berkowitz) turi stiprius ry-
šius, nieko daugiau".

Tardomas Indiros Gandhi sūnus
NEW DELHI. Sanjay Gand-
hi, buvusios ministrės pirmi-
ninkės sūnus pažadėtas iki teis-
mo paleisti už užstatą korupci-
jos byloje, kurioje jis yra kal-
tinamas kartu su 3-mis savo mo-
tinos buv. ministrais. Stebėto-
jai mano, kad dabar valdancio-
ji Indijos Jonata partijos val-
džia ruošia bylą Gandhi kom-
panijai.

Blue-Cross sudraus lupikautojus

NEW YORKAS. — Galingo-
ji Amerikos Mėlynosjo Kryžiaus
Asociacija, turinti apdraudusi
85 milijonus žmonių, pradės nuo
ateinančio sausio 1 dienos pro-
gramą laikyti žemiau ligoninių
kainas ir draudimo premijas.

Naujoji programa panaudos
specialius suktybių investigato-
rius, kurie turės surasti ir pa-
šalinti skriaudas, sukčiavimus
ir lupikavimus, pasakė Sveikatos
Draudimo Asociacijos prezi-
dentas Walter J. McNeerney.
"Jei pasiseks, ligoninių sąskai-
tos ir apdraudos premijos gal-
tiek aliamuojančiai nebedides,
kaip pastaraisiais metais". Me-
dicinos kainos paskutiniiais ke-
leriais metais didėjo po 15 nuo-
šimčių kasmet, dukart daugiau
kaip visos kitos kainos.

Programoje be kt. numatyta
eliminuoti bereikalingas opera-
cijas, per ilgai laikymą ligoni-
nėje, nereikalingus laboratorijų
ir X-Ray darymus, patologinius
ir radiologinius perdėtus tyrimus

ir t. t. Mat, juo daugiau tyri-
mų, tuo daugiau pinigų.

Hayworth apylinkės laukų darbininkas Dan Quick iš nelaimės
išgelbėjo traktorių. Kai pajuto, kad artėja Kalifornijoje siautu-
si audra, jis pritrūpė prie traktoriaus. Už poros sekundžių audra
trankė į traktorių kieties stogo. Laimė, kad vyras laiku saugioje
vietoje pritrūpė. Jeigu būtų bandęs bėgti, tai stogo dalis būtų jį
mirtinai prispaudusi. Quick turėjo daug bėdos išsikaupti iš
užverstos lauko.

Pralaimėjęs Spasky bando atsigauti

ŽENEVA, Šveicarija. — Bu-
vęs pasaulio šachmatų čempio-
nas Boris Spasky laimėjo prieš-
paskutinį žaidimą, jis suplikė
vengrą Lajos Portisch.

Dabar Spasky dar turės per-
siimti su Viktoru Korčojum.
Jeigu jis pajėgs ir Korčojų su-
varyti į ožio ragą, tai tada ga-
lės žaisti su Pasaulio čempionu
Anatolijum Karpovu, dar nelai-
mėjusiu nei vienu tarptautinių
šachmatininkų pirmenybių.

Pasaulio čempionas Bobby
Fischer sumušęs Borisą Spasky,
skaito apie ženevoje vykstan-
čius žaidimus ir nežino, kas da-
ryti. Jis nepripažįsta šachma-
tininkų federacijos nustatytų
taisyklių žaidimams, bet jį pik-
tumas ima, kai sovietų čempi-
jonai gali nusinešti visus pini-
gus.

— Ziono piktadariai išžudė vi-
sas ežere ilgus metus saugotas
gerves.

ir t. t. Mat, juo daugiau tyri-
mų, tuo daugiau pinigų.

PASIŲ Į ŽEMĘ 23,000 JUPITERIO IR 8,000 SATURNO NUOTRAUKAS

Keleivis iš arti apžiūrės Saturną, Jupiterį
ir praneš apie erdvės naujoves

CAPE CANAVERAL, Fla. — Praeitą šeštadienį galinga ra-
keta paleistas į erdvę Keleivis II, kuris pirmą eilę iš arti apžiū-
rės Saturną, o vėliau bandys pasiekti Jupiterį, kurį bandys nufoto-
grafuoti iš kelių pusių, labai atidžiai seks jo mėnulius, ir pran-
eš Amerikos erdvių stebėjimo stotims bet kokias erdvėje ir ilgoje
kelionėje pastebėtas naujoves.

Rugsėjo 1 dieną iš Floridos
pakils į erdvę Keleivis I, kuris
skris tiesiai į Uraną, kad galėtų
pranešti, kas darosi šioje tolimo-
je planetoje. Amerikiečiai jau
turi gana tikslų žinių apie Sau-
lės palydovus, bet jie yra įsiti-
kine, kad šeštadienį paleistas
Keleivis II galės arčiau priartėti
prie Saturno ir Jupiterio, kad
galėtų padaryti tikslesnių nuo-
traukų ir pasiųsti jas žemėn.
Abu Erdvių Keleiviai turi ne-
paprastai galingas priemones
fotografijoms perduoti.

Amerikiečiams labai svarbu tu-
rėti tikslių žinių apie Erdvę ir
Saulės palydovus. Amerikie-
čiai astronautai jau buvo pasie-
kę Mėnulį, jį apžiūrėjo ir parne-
šė žemėn kelis Mėnulio akmenų
gabalus. Chemikai specialistai
tuo gabalus tyrinėjo ir daro
išvadas apie visą Saulės siste-
mos susidarymą bei veikiančias
jėgas. Amerikiečiai pasiuntė
Erdvių Marinius į Marsą, kurie
suteikė tikslių žinių apie šią pla-
netą. Amerikiečiams svarbu yra
Keleivio II iš erdvės perduoda-
mos žinios, bet jiems dar svar-
biau patikrinti, kaip tiksliai jie
gali apskaičiuoti į Erdvę leidžia-
mų Keleivių kelius, jų kryptį,
kaip jie registruoja erdvėje vi-
są laiką besisukančias bangas,
kokio stiprumo artimoje ir to-
limesnėje erdvėje yra įvairūs
radio spinduliai. Chruščiovas
taip pat labai norėjo pasiųsti
sovietų kosmonautus į Mėnulį,
bet sovietų mokslininkai nepa-
jėgė padaryti reikalingų apskai-
čiavimų. Amerikiečių mokslo
žinios yra gilesnės ir tikslesnės,
apskaičiavimai tikslesni ir mok-
slininkai apdairesni. Anksčiau
rusai vogdavo amerikiečių moks-
lo žinias, bet dabar jiems sun-
kia, o jeigu kurią studiją ir pa-
jėgia pavogti, tai josios nesu-
pranta.

Saturnas yra šeštoji Saulės
planeta. Ji yra virš bilijono my-
lių atstumoje nuo Saulės. Sa-
turną supa įvairaus tankumo
dujų žiedai. Saturnui apsisuk-
ti aplink Saulę reikia 29 metų
ir 168 dienų. Saturną gaubia
24,000 mylių dujų sluoksnis. Jo
masė yra 95 kartus didesnė, ne-
gu Žemės. Jupiteris yra dides-
nis už Saturną. Jupiterio skers-
muo yra 142,000 kilometrų. 11
kartų didesnis už Žemės skers-
menį. Jupiteris labai greitai su-
kasi. Jis apsisuka apie savo ašį
į 10 valandų be penkių minučių.
Jupiterio masė yra 318 kartų
didesnė, negu Žemės masė.

Šeštadienį paleistas Keleivis
II galės viską fotografuoti, kas
Jupiteryje bus kilometro dydžio.
Jeigu upelis, plyšys ar akmuo
bus mažesnis kilometro, tai Ke-
leivių atsiųsioji fotografija ne-
rėti.

— Chicago mero Bilandero
motina išvežta į ligoninę, bet ji
taisosi.

parodys, bet jeigu bus didesnė,
tai gal ir visi galėsime pasižiū-
rėti.

Italija pareikalavo grąžinti pavogtą nacį

SOLTAU, Vokietija. — Itali-
jai formaliai pareikalavus grą-
žinti nuteistą karo kriminalistą
nacį Herbertą Kaplerį atsiliepė
jo žmona Anneliese, pareikšda-
ma, kad savo sergantį vyrą, be-
siveriantį vos 105 svarus, iš Ita-
lijos karo ligoninės beveik po
pažastim nešdama išgabeno į
patį vieną be jokios kieno pa-
galbos, kadangi jis esąs "giliai
tikintis krikščionis" ir kalbėjęs
apie nusizudymą.

Vokiečių valdininkai patvir-
tino, kad Kapleris, sergan-
tis vidurių vėžiu, prieš keletą
dienų pabėgęs iš Italijos, gyve-
na Vokietijos šiaurės miestelyje,
Soltau. Dėl reikalavimų jį gra-
žinti laikysis Europos ekstra-
dicijų konvencijos.

Buvęs nacių SS pulk. Herbert
Kapler karo metais buvo vo-
kiečių policijos Romos viršinin-
ku, kurs už 32 vokiečių nugalą-
bijimą kerštui ekzekutavo 335
Romos italus.

ROMA. — Kariuomenės auto-
ritetų įsakymu areštuoti du ita-
lai policininkai, kurie karo ligo-
ninėje saugojo visam amžiui nu-
teistą karo kriminalistą ir nesu-
trukdė jam pabėgti.

Italija pareikalavo Vokietijos
Kaplerį grąžinti, bet Vakarų
Vokietijos konstitucija draudžia
vokiečius išduoti.

Evanstono protestas prieš mokesčius

EVANSTON, Ill. — Valstijos,
apskrities ir miesto valdininkai
neįstengė patenkinti Evansto-
no namų savininkų, trečiaadienio
vakarą susirinkusių protestuoti
prieš nuosavybės mokesčių kėli-
mą. Illinois valst. atstovas
Woods Bowman (D., Chicago),
kurs tą susirinkimą globojo, pri-
žadėjo "iškalauti specialios sei-
mo sesijos ištirti ir reformuoti
visą nuosavybės mokesčių siste-
mą. Jis proponavo, kad reikia
mokesčiams už sodybas iš na-
mų įvertinimo sumos nuolaidą
iš \$1,500 padidinti iki \$2,500.
Nepaisant paties Bowmano
ir kitų aiškinimų, didžiama au-
ditorijos atrodė lyg apkurtę, pa-
stebi reporteris.

— Chicago mero Bilandero
motina išvežta į ligoninę, bet ji
taisosi.

parodys, bet jeigu bus didesnė,
tai gal ir visi galėsime pasižiū-
rėti.

CHICAGOS MALDININKAI NECEDAI

Maldininkų grupė, vadovaujama p-lės G. Budrytės, eilę metų vyksta į Visconsiną, Necedą.

Kas yra Necedoje? 1950 metais gegužės 29 d. paprastai kaimietei Mary Ann Van Hoof pasirodė Dievo Motina. Ji prašė karštai ir pamaldžiai kalbėti ražančių už atsivertimą nusidėjėlių: "Wake up, America!"

Kalbama, kad per šį pasirodymą sutelė šokinėjusi, ką matė apie 100,000 žmonių. Antras pasirodymas buvo 1950 m. gegužės 30 d., trečias rugpjūčio 15, ketvirtas spalio 7, penktas 1968 m. rugpjūčio 15, šeštasis pat metų spalio 7.

Pilgrims lankyti tą vietą kiekvienais metais nustatytos šios datos:

Balandžio 7 d., 10 val., gegužės 28 d. 1 val., gegužės 29 ir 30, birželio 4 ir 16 d.d., rugpjūčio 15, spalio 7 d. 1 val. po pietų, lapkričio 12 d. 1 val. ryto.

Kaip atrodo ta vieta? Pervaziavus Necedos miščiuką, gelžkelių upė — pušynėlis, keletas akelių plotas. Pastatytos kelios koplyčios. Jos gan gražios, masyvios. Jose Matijos Švenčiausios pasirodymas kaimietei, nukryžiuotas Kristus. Paskutinė vakariene, Šv. Pranciškaus Asizičio statula ir kitos. Keli pastatai, Mrs. Hoof namas, iš kurio ji išėjo.

Po medžių, kur pasirodė Motina Švenčiausia — Motinos Šv. Statula, vieno akierio aikštelė, gretimai ty trobesių, aptverta vielos tvorele. Visur gėlynai, blombai, praversti takai — šalių gatvės. Maloni, rami aplinka. Krautuvė — devocionalų, spaudos, spūstis krautuvėje didžiulės. Vis ką nors perka. Gretimai

mai statulos, vanduo, kurio žmonės, stovėdami eilėje, vežasi, prisipildę butelius.

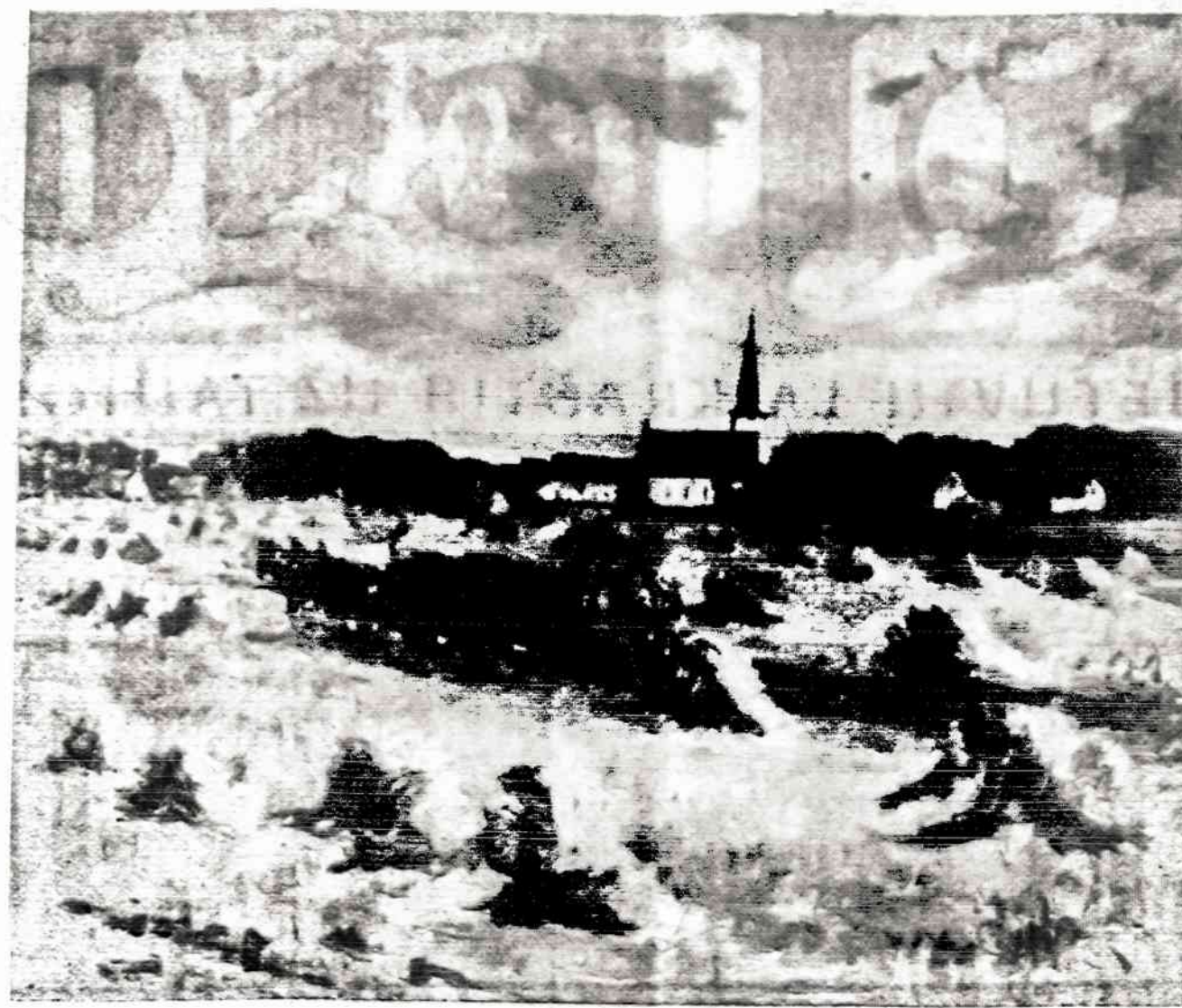
Keli akrai iškirsto pušyną mašinomis pasistatyti. Jų pripildyta visur.

Ekskursija vykome per žolinę. Pamaldos buvo 15 min. prieš 6, Andriono bažnyčioje. Nepatenkinti, kodėl ne Šv. Mergelės Marijos. Vaziavome 45 asmenys. Sumokėjome po 14 dolerių ir dar keliolika, davėm (viso \$14.00) šoferiui. Išvaziavom prieš 6 val. ryto, ten jau buvom 11:30 val. Vaziuodami kalbėjome rožančių, giedojom. Nuvažiavę radom tūkstančius žmonių. Būdinga — daug jaunų žmonių. Tuo metu ejo procesija, nuo koplyčios, prie koplyčios. Visų rankose ražančius. Matėsi atvežtų ligonių. Išjūn gėm ir mes.

Nekantriai laukėm visi 1 val. Iš namelio išėjo Mrs. Van Hoof. Paprasta kaimietė, pensijos amžiaus. Lydi gimnės, prieteliai. Klaupiasi į klaupką prieš Motinos Šv. statulą. Pėdos ilgumo kryžiumi laimina minią. Vėliau prie jos ejo ir ji laimino tame akierio darželyje savo šeimos narius ir mažutėlius. Visi prie jos klaupėsi. Užtruko 1 valandą. Pakilo ir, lydimi keliolikos asmenų, sugrįžo į savo namelį. Komentariai, giesmės, maldos tęsėsi iki 3 val. Oras nuostabiai buvo puikus. Prasidėjus iškilmėms, pradėjo lyti, minia pamažu skirstėsi.

Stebuklas!

Įtaigotas savo kaimyno dukters Danos važiuoti, džiaugiausi nuvažiuos. Jau autobuse išgirdau daug nuostabių dalykų.

MIKAS ŠILEIKIS

Rugiapiūtė

kurių neteko girdėti. Vienai poniai prieš keletą metų pasikeitė ražančiaus lenciugelio spalva, apturėjo daug malonių. Kazkas nepaprasto.

Pasibaigus iškilmėms, prieina prie manęs kaimynas J. J. ir rodo ražančių. Girdi, jis buvo pirktas dar Lietuvoje. Lenciugelis sidabrinis, žiūrėk, pasikeitė į auksinę spalvą. Tikrai — taip. Garbė "būk būk Dievui Tėvui", tas lenciugelis liko baltas. Tarp poterėlių auksinė spalva.

Jo klausiu: "Kur tu tą pajutėsi iki 3 val. Oras nuostabiai buvo puikus. Prasidėjus iškilmėms, pradėjo lyti, minia pamažu skirstėsi. Jau sušvito saulės spindulys akys. Ir žiūri, pakitusi spalva lenciugelio. Klausiu: "Ką galvojai tuo metu?" "Maniau, kad su Mrs. Hoof išėjimu pasirodys Motina Švenčiausia." Sensacija! Įėjim, tokio įspūdžio paveikti, į autobusą. Dar

Ar bus tolygios 1980 ir 1936 metų sporto olimpiados?

Spaudoje komentatoriai įrodinėja, kad 1980 metų sporto olimpiada Maskvoje "duos didesnę propagandą Sovietijai, negu ji 1936 metais davė Hitlerio Vokietijai. Tuolaikinis Hitlerio propagandos ministeris Dr. Goebbels tvirtino, kad 1936 metų olimpiada Vokietijai tiek buvo verta, kiek gerai ginkluotų 20 kariuomenės divizijų.

Mūsų šios televizijos NBC tinklas tik už leidimą olimpiada filmuoti ir ją perduoti sumokėjo Maskvai 85 milijonus dolerių. Be to Vak. Vokietijos šmuglerio dėka NBC nupirko 15 sovietinių propagandinių filmų, kuriuos manoma minėtą tinklą pradės rodyti netolimoje ateityje.

Viena moteriškė M. rodo: jos ražančius taipgi pasikeitė. Smalsumo paveikti, leidžiam tuos ražančius iš rankų į rankas. Kaimynas sako: "Reiklvijs". 3 val. sėdom į autobusą, pasimelde, paveikti stiprių įspūdžių. Grįžtam namo. Prie Šv. Kryžiaus ligoninės buvo 9:30 val. vakaro.

Aš konstatavau faktus. Kaip norit, taip vadinkit.

Autobuse prieina, viena moteriškė, rodo ražančių, kuris po kelionės pageltonavo į dvi savaites. Vieno daktaro žmogau, berods, 2-3 metai lanko tą vietovę. Jos neklausinėjau.

Ir čia — kunigų nė vieno. Mačiau keletą vienuolių. Viskam vadovavo tikrai pasauliečiai. Komentatoriaus priminė, kad rengiasi statyti artimiausiu laiku didžiulį pastatą. Jokių rinkliavų. Gal vienas kitas krautuvei ir davė auką. Literatūros, devocionalijų nepaprastai daug, ir žmonės glėbiais nešasi iš krautuvės. Ir aš parsivežiau. "Viena ponina nel dovanavo knygą, kurioje viskas aprašyta. Aš jai dėkingas. K. Povilaitis

je. Po nepasisekusios Potiomnėja, kad 1980 metų sporto olimpiada Maskvoje "duos didesnę propagandą Sovietijai, negu ji 1936 metais davė Hitlerio Vokietijai. Tuolaikinis Hitlerio propagandos ministeris Dr. Goebbels tvirtino, kad 1936 metų olimpiada Vokietijai tiek buvo verta, kiek gerai ginkluotų 20 kariuomenės divizijų.

Olimpiada Maskvoje praeisianti labai jaukioje atmosferoje, nes joks disidentas nepasimaitys arčiau kaip 500 km. už Maskvos. Sovietijos, Rytų Vokietijos, Kubos ir kt. komunistinių kraštų sportininkai jau dabar įtemptai treniruojami, kad galėtų susizerti visus olimpiados medalius. Viskas bus gražu. Niekas nenužimsins apie šimtus tūkstančių žmonių, uždarų koncentracijos vergus stovyklose, niekas neaimuos apie suvarytus žmones į darbo lagerius, kurie aptverti spygliuotomis vielomis "puošia" visą Sovietijos teritoriją. Niekas nekalbės apie sutremptas žmogaus pagrindines teises. Žodžiu, olimpiados tvaikas užtemdys visas sovietinio nužmoginto gyventojų vargas, o naivūs vakarai tesigrožės tuo, ką jiems raudonieji komisarai teiks rodyti.

Taisome klaidas

Naujienų rugpjūčio 17 d. laidoje O. Algimienės rašytame straipsnyje "Marquette Parkas ir Lietuviai" yra tokios klaidos: Ketvirtoje pastraipoje prieš žodį tribuną, vietoje atspausdinto žodžio nepo, turi būti supo, o priešpaskutinėje pastraipoje paskutinis žodis skliauteliuose turi būti (Chinatown).

— Bethlehem plieno bendrovės vadovybė nutarė sumažinti plieno gamybą.

KARAS IR JO PASEKMES

(Tęsinys)

Kai Prienuoe ir Alytuje įsisteigė raudonosios armijos bazės, žydai ir dalis ūkininkų pasidarė drąsesni ir arogantiški. Ypač tas išryškėjo ūkininkų ir prekybininkų santykiuose. Žydai juto užnugaryje stiprią Sovietų Rusiją, o kaikurie ūkininkai džiugėsi, kada tautininkų režimui ateina galas. Žinoma, tai buvo neišmanėlių džiaugsmas.

Į 1940 metų pavasarį, žydai pradėjo nerimauti, bet po kiek laiko atsigavo. Jaunesnieji pasidarė išdidūs ir ret policijai neklusnūs. Gyventojai darėsi nervuotesni. Sovietams pradėjus ieškoti nepagrįstų priekabių, gyventojams pasidarė neaiški ateitis.

1940 m. birželio 14 d. gyventojai sužinojo, jog Sovietų Rusijos vyriausybė įteikė Lietuvos užsienio reikalų ministeriui Urbsiui ultimatumą, kuriuo reikalaujama sudaryti sovietams priimtina Lietuvos vyriausybė ir įsileisti tiek raudonosios armijos, kiek reikalinga jų interesams apsaugoti.

Birželio 15 d., sovietams veržiantis į Lietuvą, pavakariais per Marijampolę pravažiavo Vilkaviškio link Lietuvos respublikos prezidentas A. Smetona, krašto apsaugos ministras b. gen. K. Musteikis ir jų palydovai, o i Marijampolę parvežė ties Vilkaviškio glžk. pervažą katastrofoje žuvusio krim. polic. vald. Kosto Salio, prof. Salio brolio, lavoną. Prezidento bėgimas ir daug kam pažįstamo asmens lavonas, daugeliui sukėlė baisų vaizdą. Žydai taip pat buvo išsiblaškę, neramūs.

Birželio 17 d. Kosto Salio laidotuvių dalyvavo daug pažįstamų ir nepažįstamų žmonių. Žydai ruošėsi bėgti į rytus; jau kelios šeimos buvo išbėgusios į Kauną.

Birželio 18 d. Justas Paleckis sudarė pavadintą Liaudies Vyriausybę, Marijampolėje pasirodė pirmieji raudonosios armijos daliniai, kuriuos Kauno gatvėje žydai iškilmingai sutiko. Ant vieno tanko užlipę žydai Egeras ir su rankoje iškelta raudona vėliava buvo pervežtas per miestą. Užpakalyje pravažiavo dar keli tankai ir pilni sunkvežimiai kareivių. Ant šalių gatvių sustoję smalsniai žiūrėjo į pravažiuojančias Kalvarijos kryptimi vilks tines. Berenštainas, Funkas ir dar keli žydai suriko "ura". Iš vieno sunkvežimio pasigirdo suktelėjimas: "Ach vy, trockistai!" (O jūs, trockistai!)

Birželio 19 d. vakare ties Vytauto ir Laisybės gatvių kryžgatyje, arti kiosko, ant šalių gatvių buvo sustingusių žydų būrys. Eidamas 9 post. DLK Vytenis, pulk. J. J. J. Senkus paklausė su juo einusių kareivių, kodėl tiek daug žydų. Žydai, išgirdę žydo vardą, soko Senkui musti ir apmūšė. Senkus sutikęs kitus kareivius, pasiskundė. Keliolika kareivių atbėgo žydams atkirsti, bet jie išsislapstė.

Birželio 20 d. vakare nepaprastai daug žmonių susirinko į aikštę, kurioje ir nemazai kareivių. Mėtinėjas, kuris turėsią įvykti. Apie 8 val. vak. kareiviai pradėjo mus ti žydus, o vaikai ir jaunuoliai — žydams langus daužyti. Kareiviai greit pabėgo į kareivines, bet civiliai nesistūstė. Kilo triukšmas. Apskrities viršininkas staiga paskelbė apsaugos stovį mieste ir nuo 10 val. vakaro uždraudė judėjimą. Policija vargais negalais minią išsklaidė. Tuoju gatvėse pasirodė kareivių patruliai, gatvėse pradėjo važinėti sovietų tankai.

Šis žydų užpuolimas, buvo kerštas už grandinio Senkaus sumušimą.

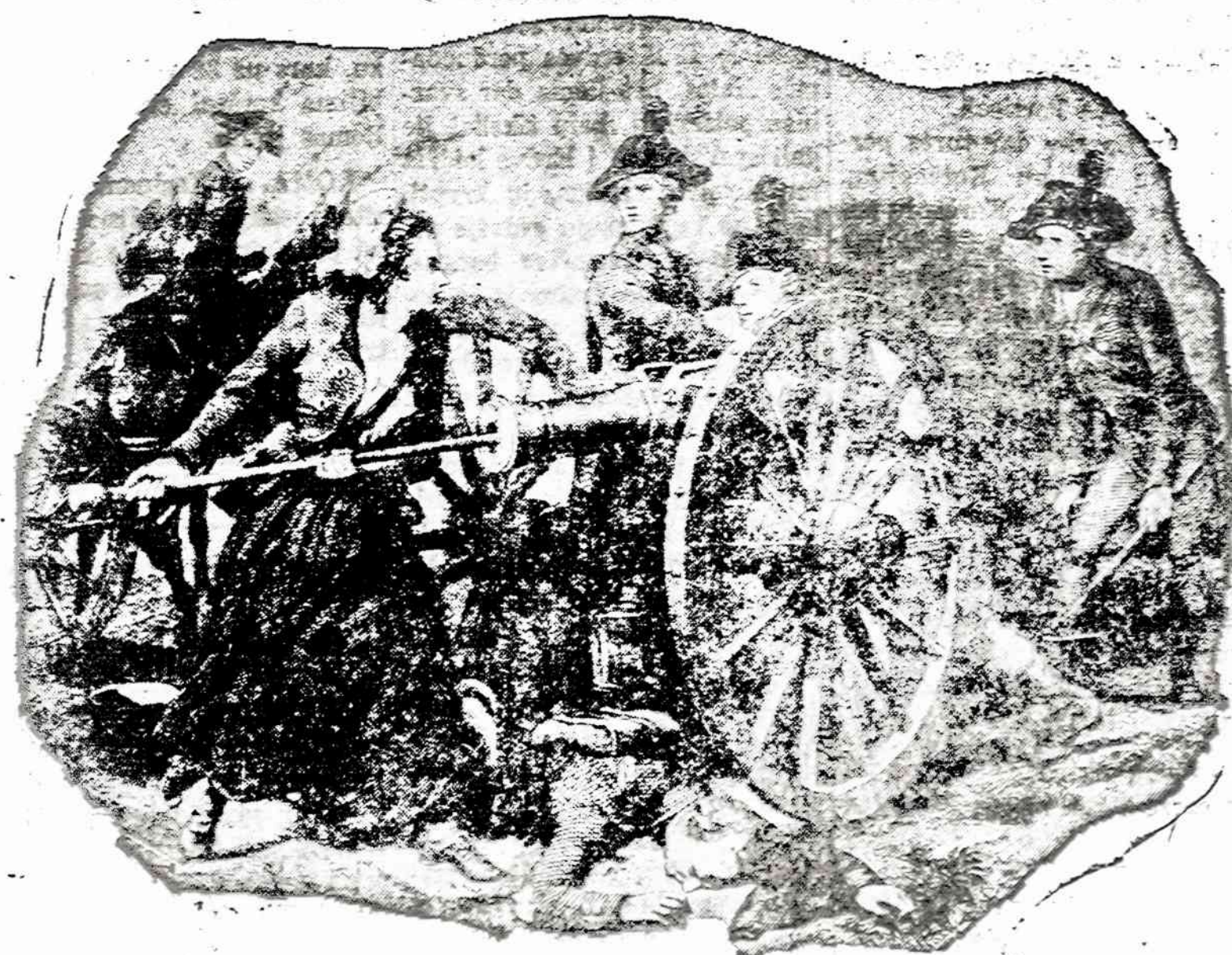
Birželio 21 d. buvo paskelbta, kad valstybės saugumo policija laikinai iš pareigų atleista, o birželio 23 d. vėl grąžinta. Birželio 24 d. įsakytą policijai nusiminti antpečius.

Komunistams nekenčiamiausia buvo valstybės saugumo policija, todėl pirmiausia į ją buvo atkreiptas dėmesys. Tuo pat metu iš kalėjimų ir Dimitravo darbo stovyklos buvo paleisti politiniai kaliniai. Vieną dieną į Valst. saug. ir krim. polic. Marijampolės apygardos įstaga atvyko ir apygardos viršininkui Kazlauskui prisistatė jam paskirtas padėjėjas, tik ką iš kalėjimo išleistas, marijampolietis gerai pažįstamas komunistas Karolis Petrikas. Kitą dieną pradėjo dirbti, bet darbe darnumo nebuvo: viršininkas liepia vienaip daryti, padėjėjas daro priešingai. Naujas valstybės saugumo departamento direktorius Sniečkus išsišaukė į departamentą apygardų viršininkus posėdžio, aptarti pakitėjusius reikalus, bet nė vienas apygardos viršininkas namo negrįžo. Marijampolės apygardos viršininku tapo Karolis Petrikas.

Gal tos pačios dienos vakarą, kurioje buvo suimti apygardų viršininkai, pas apygardos įstagos budėtoją užėjo kažkoks tipelis ir tuoju rusiškai paklausė: "Gdie Petrik?" (Kur Petrikas). Budėtojas paklausė kas jis esąs. Tas kad suriko: "Gdie Petrik?" Kadangi nepažįstamas taip drąsiai laikėsi ir dar rusiškai kalbėjo, pasidarė aišku, kas jis esąs. Budėtojas atvedęs parodė Petriko kabineto duris ir tas įėjo vidun. Paaiškėjo, jog įjėdau jau buvo pažįstami. Ką jie viršininko kabinete darė — nežinia. Ilgai netrukus — staiga kabinete sūvis. Budėtojas pribėgo prie durų, išgirdo kalbantį. Suprato, jog kuris nors, nemokėdamas su ginklu elgtis, netyčia iššovė.

(Bus daugiau)

Liberation's woman.

Molly Pitcher loved her husband. So much so, that when he went into battle during the Revolution, she did too. Right by his side. Then one day, while loading cannons, he was killed by a British bullet.

Molly knew the time had come to take stock in her country. So she picked up where her husband left off. And when the smoke cleared, America had a new victory and a new heroine.

Today, when it's time to take stock in their country, Americans buy U.S. Savings Bonds.

When you join the Payroll

Savings Plan at work, a little is set aside from each paycheck to buy Bonds. Regularly. Automatically. That way, you're making a real investment in your future. And in America's, too. So buy United States Savings Bonds. Right from the start, it's been an equal opportunity investment.

Take stock in America.

200 — at the same location.

New U.S. Bonds pay 6% interest when held to maturity of 5 years (4 1/2% the first year). Lost, stolen or destroyed Bonds can be replaced if records are provided. When needed, Bonds can be cashed at your bank. Interest not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/4% a year

PAID AND COMPOUNDED QUARTERLY

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 7 1/2%

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZLAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon., Tue., Fri. 9-4 Thurs. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

INSURED

2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZLAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon., Tue., Fri. 9-4 Thurs. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

1 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.— Monday, August 22, 1977

